Balassa-Gyarmat, 1894. október 28. 44. szám. XXII-ik évfolyam.

NÓGRÁDI LAPOK ÉS HONTI HIRADÓ

POLITIKAI, TÁRSADALMI S KÖZGAZDÁSZATI HETILAP.

Előfizetési ár:
Egész évre 6 frt. Fél évre 3 frt. Negyed évre 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára: 15 krajczár.
Előfizetni csupán a kiadóhivatalban lehet B.-Gyarmaton.

Előfizetési pénzek, reclamátiók és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.
A lap szellemi részére s a Nyilt-térre vonatkozó minden közlemények a szerkesztőhöz küldendők.

Hirdetések
árszabály szerint számittatnak. — Nagyobb és többszöri hirdetések jutányosan eszközöltetnek.
Bélyeg minden egyes beigtatásnál külön 30 kr.
Nyilttér petit sora: 20 kr.

A királylátogatás erkölcsi hatása.*)

Ne csodálkozzék a t. olvasó, hogy a királylátogatás után öt hét mulva is foglalkozunk annak egyik-másik oldalával; hiba lenne, ha ezt nem tennők; ha e helyi történet szempontjából oly korszakos eseményből a tanulságokat magunk és polgártársaink számára levonni elmulasztanók.

Mivelhogy a külfény, melylyel szeretett királyunkat itt tartózkodása alatt, mint illik, körulvoltuk, a törvényhatóság székházát kivéve, legnagyobbrészt nyomtalanul eltünt, — kérdjuk, mi az mégis, ami nemcsak reánk, de fiaink, sőt unokáink részére is hosszú időre emlékezetessé, maradandóvá teszi a Fölségnek öt napon át körünkben való időzését?

En ezt az erkölcsi hatásban keresem és találom fel, azon erkölcsi hatásban, mit bennünk oly imposans módon keltett az a biztos tudat, hogy hozzánk jő a „legelső magyar ember!“ E tudat, heteken át vajjon ki ne tapasztalta volna, nemde egygyé tett mindannyiunkat, s egyesült erővel, ha nem is csodákat, de tagadhatlanul, bámulatos eredményeket tudtunk aránylag csekély erőnkkel előidézni; mert megvolt bennünk az akarat.

Tagadható-e tehát, hogy csak akarnunk, egyesülnünk kell s alkothatunk sok oly dolgot, miről mindennapi közönbösségünkben talán álmodni sem mernénk.

Megismerhettük most magunkat, erőnket, s ezt igy megismerve, vajjon méltók lennénk-e a király és annyi sok más kitünőség elismerésére, joggal hivatkozhatnánk-e ez elismerésre, ha a bennünk rejlő szellemi-anyagi erőt jövőben más téren is érvényesiteni mulasztanánk.

Feladatokat kell tüzni magunk elé, *a köznek szolgáló, nem sok, de érdemes feladatokat;* mert sok feladattal szemben beteljesedhetik rajtunk a közmondás igazsága: *„A ki sokat markol, keveset szorit.“*

Az is czélszerü, ha közérdekü feladatainak megoldását egyes nagy momentumokhoz füzzük, igy péld. a két év mulva bekövetkező Milleniumhoz. Hasonlót cselekszenek a világ minden müvelt nemzetei; vajjon tehát csak mi, hátramaradottak, kik ennélfogva is kettős gyors lépéssel kell hogy haladjunk, szégyenkezzünk-e holmi plausibilis, helyesebben blazirt okokból kilépni a sikra?!

Én, igen tisztelt polgártársaimnak, a megoldandó feladatok közé sorolnám legislegelső helyen, mint Balassa-Gyarmat haladásának egyik szilárd alapját: a felállitandó, államilag segélyzendő *községi főgymnasiumot.* Ugy hiszem, *a király* folyó évi szeptember 20-án hallott *szava* ez ellenében most már minden komoly ellenzésnek véget vetett; s ha a vármegye fiainak egy tekintélyes része, — merjük állitani, előitélet- és téves felfogásból kiindulva, eddigelé nem támogatta is székvárosa intelligentiája- és polgárságának terrbe vett s hő óhajtását; látva, hogy mi magunk is tudunk segiteni magunkon: bizonyára frontot változtatni, s erejéhez mérten támogatni fog majd bennünket.

Az, hogy két év alatt ily nagy ügyet teljesen megoldani bajosan leszünk képesek, a cselekvésben ne akadályozzon meg senkit. Azért a főgymnásium milleniumi alkotásul fog tekintetni mindenki által, *ha B.-Gyarmat — mint a vármegye székvárosa, kimondja,* hogy *e hatalmas közmüvelődési közeget* az „Ezredév“ emlékére kivánta alkotni.

Számtalan *országos alkotás* is az „Ezredév“ emlékét hirdeti majd, ámbár jó, ha azok egy része 5—6 év mulva e század végéig lesz csak létesithető.

Meg kell azonban elvégre alapitanunk az alispán úr, mint a Nógrádvármegyei Gazdasági Egyesület elnöke által tavaly kezdeményezett és Schossberger Rezső úr által szakszerüleg már kidolgozott *malátagyárat* is; ez bár — miként a főgymnásium — szintén B.-Gyarmatra van tervezve, mégis kétségkivül az Ipolyvölgy mentén lakó igen nagyszámu földbirtokosnak képezné vagyoni gyarapodását.

S a szellemi és anyagi, fennebb vázolt két ügyhöz talán társithatnánk még egy látszólag fényüzési dolgot is, értem *a villanyvilágitás* behozatalát, mely világitási rendszer — csak *látszólag fényüzési,* valójában pedig, mint a királynapok alatt volt szerencsénk tapasztalni, *hasznos* objectum és a haladásnak ép ugy feltétele, mint a jó utak.

Dixi et salvavi animam meam!

Reményi Károly.

*) E közérdekü czikket lapunk főmunkatársa betegsége ideje alatt, október 20-án irta, s oly szándékkal küldte be közlés végett, hogy íme, ajánlja politikai végrendeletét **B.-Gyarmat város közönségének.** Szerencsére azonban, mint már múltkor is irtuk, egészsége jobbra fordult, de igy nemcsak óhajtjuk, de reméljük is, hogy közhasznú munkásságát még hosszú éveken át szentelheti városunknak és közügyeinknek.
Szerk.

Három uj törvény.

Három uj törvény lép életbe nov. 1-én. U. m. A polgári peres eljárásról, a fizetési meghagyásokról és a mezőrendőrségről szóló törvények. Mind a három hatalmas alkotás. Nov. hó elseje tehát forduló pontot jelez a magyar igazságügy történetében. Ezuttal az elsőről a polgári peres eljárásról kivánunk foglalkozni.

A kor szelleme egész Európában, még a kis Balkán államokban is kiüzte már az irásbeliséget a jogszolgáltatásban. Magyarország és Ausztria voltak az utolsók, a melyekben ezen avult eljárás fenntartotta magát.

Végre nálunk is megvalósul az, a mit már a negyvenes években czélul tüztek ki a szabadelvü férfiak maguk elé és a mit 1861. óta az országgyülés, a sajtó és jogászkörök egyhangulag követelnek: a szóbeliség és a nyilvánosság.

Daczára annak, hogy az igazságügy az állami élet legfontosabb része, mert az igazságügyi szervezet működésétől függ, hogy az egyéni szabadság és jogegyenlőség mily mértékben érvényesül, csodálatos, hogy nálunk a közérdeklődés nem részelteti megérdemlett figyelemben. Más államokban jobban értik, hogy mily nemzeti érdekek füződnek az igazságügyhöz. Csak Németországot kell tekintenünk, hogy mily figyelem kiséri ott a nemzet minden rétegében a német polgári törvénykönyv körüli munkálatokat. Szaktestületek, a napi sajtó a legbehatóbban foglalkoznak a munka minden mozzanatával. Mig nálunk egy főispáni kinevezés, vagy képviselőválasztás nagyobb hullámokat ver a közéletben, mint egy nagy jogi reform. A komoly sajtó feladata lenne, hogy e bajon segitsen, azért örömmel ragadjuk meg az alkalmat, hogy a reform lényegét megismertessük.

A jogszolgáltatás eredeti formája mindenütt a szóbeliség volt, s csak a 13-ik században kezdett az irásbeliség lassan tért hóditani. Korlátozni akarták azzal a biró hatalmat, elzárni a birót a felektől. Az irásbeliség következménye lett, hogy a jog kivetkezett népies alakjából, s a jogtudósok kizárólagos uralmába ment át. Ez a peres forma Németországból Ausztrián keresztül hozzánk is eljutott.

Az irásbeliség számtalan alakiságával elnyomja az anyagi igazságot. A birót elzárja a világ közvetlen szemléletétől és arra kényszeriti, hogy a per anyagát csak közvetve, az iratoktól ismerje meg. Birokratát csinál belőle, a ki nem lát túl az aktákon s szinte feledi, hogy élő emberek fölött itél, hogy itéletétől a polgárok léte függ.

A perek végtelen hosszadalmasságát idézi elő, a feleknek bizonyos időközökben egymásután következő szóváltásai miatt. Felesleges munkapazarlást von maga után. Az ügyvédek igyekeznek mentől terjedelmesebb periratokban kifejteni indokaikat, nehogy valamely körülmény kimaradjon. A mit szóval igen rövid idő alatt elő lehet adni.

Drágává teszi a pert, mert a hosszu periratok költséget idézi elő. Illuzóriussá teszi a nyilvánosságot, mert a közönség érdeklődése, a sajtó ellenőrző működése csak szóbeli tárgyalásnál lehetséges.

Az irásbeliség egyéb hátrányaitól eltekintve csak is a minden jogász által ismert „Referentenwirthschaft“ hirhedt rendszerére utalunk és nem csodálkozhatunk azon, hogy a közvélemény vihara egész Európában elsöpörte az irásbeliséget formalizmusaival és helyébe a szóbeli pert hozta be, a maga világosságával és egyszerüségével.

Az európai áramlatot követve nov. 1-én nálunk is életbe lép az uj peres eljárás: a szóbeliség, a sommás perekben minden fokon. A nagyobb rendes perekben kivéve az összes pereknek tisztarészében, irásbeli marad ugyan, de ezekben is az eljárás nagy átalakuláson megy keresztül. Az uj eljárás a bizonyitékok szabad merlegezését hozza be a rendes perekben. Az irásbeliségnél minden bizonyitéknak meg volt határozva bizonyitó ereje. Voltak fél, negyed, nyolczad stb. bizonyitékok. A biró dolga nem volt egyéb, mint a bizonyitékokat a törvény merlegére tenni és bizonyitó erejüket összeadni.

Mely eljárás sokszor a legroszabb eredményekre vezetett. A biró kénytelen volt sokszor olyat is igaznak tekinteni, miről meg volt győződve, hogy nem igaz, és részint olyat valótlannak tekinteni, miről meg volt győződve, hogy igaz. Csak egy példát akarunk felhozni. Ha egy tanu megesküdött valamire, az csak fél bizonyiték és ha a peres fél azt nem tudja más bizonyitékkal kiegésziteni, akkor a biró nem veheti figyelembe. Ha ellenben a peres fél maga esküszik meg valamire, az teljes bizonyiték és azt a biró minden körülmények közt köteles valónak elfogadni.

E rendszert az uj törvény teljesen halomra dönti. A biró itéli meg meggyőződése szerint, mikor érdemel a fél, vagy a tanu vallomása hitelt. E meggyőződését azonban indokolni tartozik. Ez biztositék a biró önkénye ellen.

Már ezekből is kitünik az uj törvény nagy jelentősége. Az egész jogszolgáltatás szelleme, a biró gondolkozása az uj rendszerben meg fog változni.

A biróság csak ezután lesz az, a mi igazi rendeltetése: a jog és igazság temploma.

Visegrád — Balassa-Gyarmat.

Dr. Kurcz, a bécsi „Reichswehr“ itt járt derék tudósitója szép czikksorozatot inditott meg az itteni hadgyakorlatokról. Ha történelmileg nem is hü mindenben a leirás, de pótolja ezt az a körülmény, hogy dr. Kurcz úr nemcsak érdekesen, hanem kedvezőleg és a legjobb benyomásokkal emlékezik meg az itt tapasztalt dolgokról. Mindenesetre kétszeres értéke van ennek a megemlékezésnek azért, mert egy bécsi katonai lap hozta azt nyilvánosságra.

A czikksorozatból minket érdeklőleg a következőket hozzuk:

Ott, a hol a Duna a Kárpátokat áttöri, mielőtt még a folyam a hosszúra nyúló Szt-Endre sziget által kettő ágazva dél felé kanyarodik, Esztergom és Vácz között, ott azon a völgy szükén, a mely a kis és nagy magyar-alföldet szétválasztja vagy összeköti: — ott emelkedik a folyam jobb partján a festői fekvésü Visegrád, a hol az idei magyar hadgyakorlatok alkalmából a budapesti hadtest a Dunát átkelte. Visegrád — Budapest ezen nagyon kedvelt nyaralója — és a tőle kerek 40 kilométernyire éjszakra, az Ipoly mellett fekvő Balassa-Gyarmat — Nógrádvármegye székhelye — úgyszólván főpontjai voltak az idei gyakorlatok működési területének: az előbbi mint a hidverés helye, az utóbbi, mint a legfelsőbb hadiszállás és a hadgyakorlatok főintézőségének székhelye, nemkülönben mint a szükebb csatatér központja.

Mielőtt a tulajdonképeni hadgyakorlatokat tárgyalnók, legyen szabad — ugy mint a landskroni gyakorlatoknál is — ez alkalommal egyet-mást a nevezett helyek multja, közmüvelődési és társadalmi viszonyairól irni.

Visegrádot — a folyamszükének ezen tulajdonképeni kapuját, már a rómaiak találták alkalmas erődnek, a mennyiben egy még meglévő római sir, valamint számtalan tégla és kőleletek tanúságai annak, hogy a rómaiak e helyen „castrum ad herculem“ nevü erősitett telepet alapitottak.

Visegrád (magas vár) neve arra enged következtetni, hogy a régi római vár romjai fölött legelőször is a szláv népek épithettek egy erődöt, mely azonban a magyarok bevándorlása után — alkalmasint az első Árpádok idejében ismét lerombaltatott.

Tény azonban, hogy Visegrád Szent István idejében már fennállott, de miután az a tatárok által elpusztittatott, IV. Béla épitette a telep védelmére ama várat, melynek romjain még minap is minden festői szem gyönyörködik. 1259-ben Béla király, feleségének Máriának ajándékozta a várat és alighanem ez időben épült a Duna partján lévő „Salamon tornya“ is, mely a monda szerint Salamon király börtöne vala és attól is nyerte elnevezését.

Az, egy 328 méter magas hegyet koronázó várnak ma már csak a négyszögletes Salamon-torony félig összeesett falazata, az ezt összekötő főfal és egy magányosan az erdőben álló főkapu maradtak fenn; de virágzott a vár Róbert Károly király idejében, a ki ott ünnepelte lakodalmát három feleségével és kinek 1326-ban ott született Lajos fia — Magyarország későbbi dicső királya.

Ugyanis Visegrádon csábitotta el Kázmér lengyel király — Károly sógora — Zách Klárát, a királyné palotahölgyét. Klára atyja magát megbosszulandó, kirántott kardjával rohant be a várba.

A királyi család ép ebédnél ült és Zách, ki a királynét a leánya ellen elkövetett gyalázat felbujtójának vélte, annak négy ujját kardjával levágta és azután a királyi gyermekek felé fordult, kik azonban nevelőjük által védelmeztettek; időközben az udvari népek oda siettek és az őrjöngőt agyongázolták.

Arany János — Magyarország nagy költője — ezen eseményt, valamint Zách ivadékainak, az ezen időben érvényben volt római jog által követelt kivégeztetését, egy mélyen megható költemény tárgyává tette és alighanem tévedünk, ha azt állitjuk, hogy úgy ezen költemény, valamint főt. Viktorin, visegrádi plébános fáradozásai

eredményezték ama nagy érdeklődést, melylyel Magyarország közönsége most ama hajdan oly büszke és oly gyönyörü vár iránt viseltetik.

Róbert Károly király idejében, valamint később is, Visegrádon őrizték a magyar koronát, mig Erzsébet királynő azt 1440-ben Frigyes császárnál elzálogositandó, onnan elvitette; Mátyás király visszahozta a szent koronát, de sajnos, nem maradhatott ott soká, mivel a török a mohácsi vész után Visegrádig fölhatolván, az őrség által gyáván elhagyott és a barátok által hasztalan védett várat 1544-ben hatalmukba keritették. Ezen idő óta majd a kereszt, majd a félhold birtokát képezve, a vár csak 1684 julius 16-án hódittatott vissza lotharingi Károly által. Már csak a mult század első tizedeiben népesedett meg a rominá vált régi telep németekkel, a kiknek is köszönhetjük a mai Visegrádot, fényes nyaralóival és mintaszerüen rendezett kórügyével.

A Duna bal partján — Visegráddal csavargőzössel összekötve — fekszik a törzsgyökeres német város Nagy-Maros. Mig a visegrádi hegyek a Pilis-hegység vagy a dunai trachit-hegység részekép és igy az Alpesek keleti végpontjainak tekintetnek, — addig Nagy-Maros határa már a Kárpátok középláncához tartozik. A geologusok feltevése azonban: hogy az ősidőben, mikor a nagy és kis magyaralföld még egy-egy tenger volt, ezen két trachit-hegység összefüggő válaszfalát képezte a két beltengernek. A felső (pozsonyi) tenger, határtalan hosszu időszakokon át az alföld felé törekedvén, a Nagy-Maros melletti 482 méter magas Hegyeskő mellett kigyó-vonalban áttörve, a fölebb majd 2 kilométernyi folyamágyat — legszükebb pontján — majdnem 400 méterig szoritotta össze, közel ezen legszükebb ponthoz, ép Visegrád és Nagy-Maros közt veretett a tábori hid (pontonhid). — Egy a Hegyeskő tövéhez tartozó, majdnem a folyampartig kiálló, alacsony trachyt-szikla — a lorelei szikla — jelezte a nagy-marosi hid végét; a part oldalról Ő Felsége aranyfényes sziobra messzire villogott, mig a szikla felső része Budapestről hozott pálmák és más exoticus növények által egy valóságos ligetté alakittatott át, mely ligetet, a budapesti hadtest által eszközölt hidverés után, Ő Felsége kiséretével együtt meglátogatta. Vázlatunk következő helye: *Balassa-Gyarmat* hajdanában Ipoly-Gyarmat vala; mostani nevét az 1807-ben kihalt Balassa grófi családnak köszöni.

Balázs László, királyi kamarás, a király által a 14-ik század vége felé ajándékoztatván meg ezen várossal, volt a város törzsatyja és egyszersmind keresztelője is — de azt is csak az ötödik feleségével, mert négy első feleségét a hires „kékszakállú" lovag mintája szerint semmivé tette, mivel ezek nem szültek neki, magzatot.

A város állitólag már 1190-ben létezett és már akkor birt volna katholikus templommal és plébániával; 1552-ben az akkori megerősitett város Ali budai török pasa által ostromoltatott és magyarok-, németek- és tótokból álló őrségének elszánt ellenállása daczára már az első ostromnál elfoglaltatott; a templom és a város ez alkalommal egészen, a lakosságnak pedig legnagyobb része elpusztultak. 1617. őszi szakában, a midőn a város már lassanként megint népesedett, ujabb veszély fenyegette: Wallenstein, ki Érsekujvár felöl jövén, Bethlen Gábor felé vonult, közvetlen a város előtt megált, mig utóbbi Fülekről jövén, Szécsényig haladt; ott azonban megállottak és B.-Gyarmat szerencséjére tovább huzódtak. Most már a város hosszabb békében részesült, a mely idő alatt Balassa Pál gróf épitette 1745-ben, a tiz évre rá felszentelt katholikus templomot, mely az ev. templom mellett a város legrégibb épületét képezi.

A következő és utolsó ostrom, mely a szélesen kiterjedő és jelenleg 7738 lakossal és 1091 házzal biró, városkát érte, az 1849. évbe esik.

Görgey Arthur julius 15-én Sasz orosz tábornok 32 szakasza által megtámadva, a szegedi utat pedig Paszkievitsch herczeg orosz tábornagy által elzárva találván, elhatározta, hogy három hadtestével (1. Nagy Sándor tábornok, 3. Leiningen gróf tábornok, 7. Pöltenberg gróf) Miskolcz felé visszavonul, utja tehát ugyanaz volt, mint a budapesti hadtest által az idei gyakorlatok alkalmából folytatott út — a folyam átlépés kivetelével. Görgey igy julius 17-én érkezett Rétságra, a hol Pöltenberg hadteste az őket üldöző oroszokkal szembeszállt.

Görgey, ott a julius 2-án kapott sebe folytán öntudatát elvesztvette, mely állapot julius 20-ig, azaz addig tartott, mig a kivül begyógyultnak látszó, belül pedig genyedező sebe, késsel ujra ki nem nyittatott Időközben, nehogy a legénység a parancsnok halálos állapotát felismerje, Nagy Sándor vette át a parancsnokságot Görgey nevében.

Nagy Sándor, ki az utócsapatokat is vezényelte, az oroszok által szoritva, sietett mielőbb a Szakal melletti Ipoly-rést elérni.

De Chruljew ezredes, kit Paszkievitsch herczeg Aszódról, Váczon és B.-Gyarmaton át Losonczra kirendelt, már julius 20-án délután találkozott Losoncz mögött Nagy Sándor előőrseivel és gyengének érezvén magát a támadásra, cselhez fogott! elküldte két követjét Görgeyhez, azt rögtöni fegyverletevésre felszólitandó; erősitették pedig ezen követelésüket oly fenyegetéssel, hogy ellenkező esetben ahhoz kényszeritetni fognak. Ezen cselt használt: mert a helyett, hogy csak kezét nyujtotta volna ki a gyenge orosz csapat felé, Nagy Sándor velük alkudozásokba bocsátkozott. Utóvégre ezen esetek már nem tartoznak Balassa-Gyarmat szükebb történelméhez.

Helyi érdekü azonban a m. kir. államvasutak Esztergom—Csata vonalának megnyitása, a melyhez az ipolysági helyi vasút csatlakozva, Balassa-Gyarmatot a vasuti forgalommal átadta. A város déli határán fekszik a csinos, kis indóház, annak átellenében az uj honvédlaktanya, melyben a hadgyakorlatok alkalmából a gyakorlatok főintézősége volt elszállásolva. A laktanyának átellenében a Szügyre vezető országuton tanyáztak az „Albrechtiek" (44-ik gyalogezred) úgyszólván fenséges ezred-tulajdonosuk ablakjai alatt. Majdnem a honvédlaktanya mellett van a csendőrlaktanya, ezt követi néhány földszintes, majd egyemeletes magánépület, majd modern, majd ó magyar izlésben epitve.

Csak a két keresztény templom és a vasuti utról félre fekvő zsidó templom tünik ki ezen alacsony házak tömkelegéből — mig a megyeházhoz érünk.

Ez meg csak 2 hónap előtt kis ablakaival és magas tetőzetével semmiben sem különbözött a többi házaktól, de kellemes behatást gyakorol most, a midőn Ő Felsége szállásául egészben átalakittatott.

Közvetlen mögötte emelkedik egy toronyszerü épület, a mely első pillanatra nagyon is hasonló a József császár által épitett „bolondok tornyához" a bécsi általános kórházban — csakhogy nem oly magas és világosabb szinekkel van befestve. — Kiváncsiak voltunk, valljon mit tartalmazhat.

Balassagyarmat ezen, ugy magassága, valamint terjedelmére és tekintélyérenézve legjelentékenyebb épülete, és csakhamar megtudtuk, hogy ez a megyei fogház, a melynek munkatermeiben az udvari személyzet egy része elszállásoltatott.

Melicher Ferencz kir. ügyész és Pokorny kir. fogházfelügyelő urak előzékenysége folytán megtekinthettük ezen fogház részleteit.

Tulajdonképen ujat nem láthattunk: minden emeleten egy köralaku folyosó, a melytől az egyes zárkák sugáronként a torony belseje felé vezetnek; a toronyban pedig az egyes emeletekre szétosztva őrszoba, kápolna és kórház. Ez volna az épület. — Belsejében a legrigorozusabb tisztaság, a rabok közt a legszigorubb katonai fegyelem és amint arczaikról leolvasható volt, egy majdnem a megelégedéssel határos megnyugvás sorsukba.

Ha megfontoljuk azonban, hogy eltekintve a napontai sétaórától a külső udvarban és a műhelyekben töltött munkaóráktól, három-három rab oly kis helyen él, melynél még egy lovasuti kocsi belseje is nagyobb, oly szük területen, mely alig oly tér, mint két szárazirósztal felülete nyujt a szabad mozgásnak, ha megfontoljuk: hogy ily viszonyok közt némelyek éveket meg éveket tölt, úgy nagyon hamar felébred a vágy, a társadalmi halottak és tetszhalottak e szomorú helyét, a szeretetre méltó fogadtatás daczára, minél hamarább otthagyni.

Mellékesen meg akarjuk még jegyezni, hogy a kir. fogházfelügyelő úr, a „Jász-Kún huszárok" volt tagja, mint Balassa-Gyarmat községi tanácsosa, a városépitése körül oly nagy érdemeket szerzett, hogy Ő Felsége kegyesen indittatva érezte magát, nevezettet egy drága arany ismetlőórával és nehéz aranylánczczal kitüntetni; — egyenruhája azonban — eltekintve a kalaptól — szakasztott olyan, mint a fehértemplomi lovassági hadapródoké egyszerü kitüntetéssel.

Eleinte nem tudtuk, valljon egy királyi hivatalnok, egy városi őr vagy egy veterán-egylet tisztje áll-e előttünk, sőt most, midőn már hivatalos czimét tudjuk, még mindig kételkedünk rangja fölött, mert úgy Pokorny úr, mint a kulcsos is, a ki velünk jött, sőt a bejáratnál őrt állott börtönőr, mind egy és ugyanazon rangjelzéssel birt: az atilla gallérján egy paszománynyal.

Véleményünk szerint nem sok fáradságába kerülne a m. kir. igazságügyministeriumnak — ki ez ügyben illetékes — ha a tisztviselőket oly rangjelzéssel (p. csillagot vagy rozettát) látná el, mely világosan kitüntetne, hogy az illető úr tulajdonképen milyen rangban van; mert nézetünk szerint ezen rangjelzések egyetlen czélja a rangfokozatot megismertetni és igy valóban nem tudjuk, mily akadály forogna fenn, ha ezen, rangjelzést olyanná akarnának atváltoztatni, a mely a rangot csakugyan ki is tünteti.

Végre legyen megengedve megemlitenünk, hogy az ujságok képviselőivel egy igen víg estélyt töltöttünk, a bgyarmati gazdászati egylet szivélyes meghivása folytán, annak présházában.

Az asztalelnök föt. Simko evang. esperes úr, továbbá föt. Hottovinszky r. kath. plébános úr, Horváth Danó szerkesztő úr, Melicher kir. ügyész úr, Pokorny kir. fogházfelügyelő, Fáy Árpád a gazdászati egylet gondnoka úr oly szivélyes, valódi magyar vendégszeretettel viseltetett irántunk, hogy kellemes kötelességünknek tartjuk, nevezetteknek e helyütt nyilvános köszönetünket mondani.

Lapszemle.

Az ujvidéki „Zástava" Sándor szerb király budapesti látogatásáról ezeket irja: Pesten nagy az ünnepség, hogy ott a szerb király. Az összes lapok erről vezérczikkeznek. A kinek jó tanulmányozási képessége van, az belátja, hogy az ünnepeltetés nem a szerb király iránti szeretetből történik, hanem csupán *önzésből*. A magyarok el vannak ragadtatva, hogy az uralkodó egy

TÁRCZA.

Azt álmodtam . . . . .

Azt álmodtam, hogy megsoványodám,
Kezemé levék, mint voltam egykoron
S elöhereztem szép magyar ruhám,
A villás érez is pengett sarkamon . . .
Dicső világ ez! — Három évtized
Életem könyvéből, mint füst elveszett.

Kezembe került kis résfakosom,
Kalapomnál lengett a darutoll,
Az öröm pirját érzém arczomon,
Keblem dagadt [illegible] lángtól.
Büszkén léptem ki házunk kapuján, —
Hadd lásson ujra igy meg szép babám . . . .

A gondolattal született a tény
(Röfölnöm sem kellett nagy utczasort)
Kis ablakán mosolygott már felém,
Környezvén öt vidám leánycsoport . . . .
Most lesz, mi rég volt: üdvözöltem és —
Lett a viszonzás hangos nevetés . . . . .

Elképedék, — mi ez szép hölgyeim?
De ujból felzendült a kaczaj, —
Egyik szótlan hajol előre s — im',
Hogy bele nézzek, tükröt tart oda, —
Belé tekintek és — vesd el magad! —
Otthon termettem, mint a gondolat . . . .

Illő álom: megszalmnunk az időt,
Nem „rózsás eget" aggság, gyengeség,
Nem vihetünk a sirba büszke fát,
Bár akarat, vágy él is benne még. —
Meg kell nyugodnunk a történteken
. . . Ott a tükörben láttam ősz fejem!

R. S.

A kik egymást szerették.

— Történeti elbeszélés a XVII. századból. —

Vitális Máriát.

Szegény jó anya, mély fájdalmában szinte megkövülve állott a helyén. Most tisztában volt azzal, hogy férjének határozott ellenszenve nem fogja megengedni, hogy Szidón szive választottjának nejévé legyen. És addig, mig az anyja igy megtörve, a búnak adta magát, addig a mit sem sejtő Szidón boldog álomba volt merülve, talán kedveséről, jövendő férjéről álmodott. Ő álmai közepette nem gondolhatta, hogy mire felébred, feje fölött sötét felhők fognak tornyosulni.

Másnap ugyan nem volt vadászat, de a vendégek — Fánchyval együtt — ott maradtak. Ez utóbbi ezalatt többször találkozott a vár urával, ki ily találkozáskor mindig bizonyos kimért, hideg magaviseletet tanusitott, de azért udvariassággal bánt vele.

Mondottuk, hogy Fánchy Pál, a szebb fiatal emberek közé tartozott. Továbbá társalgásával, művelt, nyájas modorával mindenkit lekötött, a ki vele érintkezett. Igy vivta ki itt is a vendégsereg szeretetét. A férfiak nagyrabecsülésükkel tüntették ki őt, a nők, leányok meg rajongtak érte, sajátságos utógondolatot idézve elő, ha valamiről mesélt, vagy magyarázott. Szidón mindazonáltal nemcsak hogy féltékeny nem volt, sőt boldog és büszke, hogy oly férfiuba lett szerelmes és oly férfiu által van szerelve, kit szeretetével százan meg százan kitüntetnek.

Harmadnapra Szitnyáról széjjel oszoltak a vendégek, Fánchy is Hozok várába ment haza, bár szivesen maradt volna meg tovább ott, de bizony a háziur nem tartóztatta. Szidonnal és Magda nénivel csak rövid perczekre találkozhatott és Magda nénit a milyen szomorúnak, Szidont épp oly boldognak látta. Hogy vehette volna ő azt észre, hogy Magda néni ő miatta és Szidón miatt búslakodik? Azt hitte, hogy csak az előbbi napok fáradalmai okozták s ebben a nyugodt hitben indult el haza, Hozók felé.

Alig, hogy a vendégek eltávoztak, Balassa Simont Magda asszony szobájában találjuk. E kettőn kivül ott van Szidón is, kit szintén belevontak a családi gyülésbe. Együtt lévén mindhárman, Balassa Simon azon kezdte hogy ő kiolthatatlan gyülölséggel viseltetik a Fánchy-család iránt és igy Szidon és Fánchy Pál közt tervezett házassághoz nemcsak hogy beleegyezését nem adja, de azt szükség esetén teljes atyai hatalmával megakadályozza.

Magda asszony akarta először férjét nézetében és akaratában kapaczitálni, pártfogásba véve Fánchyt, jó tulajdonságait magasztalta, kiemelte vagyoni állását, de különösen a legtöbbet: e két fiatal lélek egymáshoz való őszinte, igaz szerelmét.

Beszédét félbeszakitá Balassa Simon s leányához fordulva szólt: Rólad van szó — beszélj — Fánchy szerelme, vagy atyád akarata több-e neked? Volna okom szemrehányást tenni, hogy távollétemben anyáddal és azon semmi emberrel apád ellen szövetkeztél, de nem teszem, mert te fiatal, tapasztalatlan vagy, anyádnak kellett volna több belátásának, előbbrelátónak lennie, de mikor ő egy asszony, ki minden okos gondolat nélkül cselekszik.

Szidón egy karos székhez támaszkodva, mondta el védelmét. Határozottan kinyilatkoztatta, hogy — Isten a tanuja — lelkéből szereti kedves atyja urát, de mindazonáltal Fánchy szerelméről nem fog lemondani. Ő — úgymond — nagyon meggondoltan fogadta el a neki ajánlott kezet, tudva azt, hogy csakis vele és általa reméli elérni boldogságát és — tette hozzá — jönni fog idő, midőn édes atyám is be fogja látni, hogy másként nem cselekedhettem. Fánchy — folytatá beszédét — elég gazdag arra, hogy az én vagyonom után ne áhitozzék, meg vagyok győződve róla, hogy ő engem minden anyagi érdek nélkül szeret és nőül akar venni és boldoggá is teend és én készebb vagyok inkább meghalni, de róla nem mondok le!

— Úgy látom tehát, ez az utolsó szavad? Ebből látom, hogy neked több az a gézengúz, mint saját, édes apád látom, hogy neked nem lehet okosan beszélni, most anyáddal együtt el vagytok vakulva, De ha te kimondtad az utolsó szót: kimondom én is. Tudd meg, hogy azért nem fogsz Fánchyhoz férjhez menni és azt bebizonyitom azzal, hogy apai hatalommal élve, még ma foglak innen elszállitani; kolostorba viszlek, ott majd megpuhitják makacs fejedet — mehetsz!

Szidón egy szót se szólt, szobájába bánatosan

másik országnak a fejedelmét Pesten fogadja, nem pedig Becsben, a mint ez eddig történt. Azt hiszik, hogy ez-által Magyarország székvárosa Ausztria székvárosával egyenlő rangra emeltetik, s az ő régi kivánságuk egy külön magyar udvartartás után ezuttal majd csak megvalósul. Rég volt biz ilyen udvartartás; innen az öröm! A másik ok, hogy miért van a sok előkészület az ünnepélyességre, abban lekszik, hogy Kálnokynak a delegaczióban tett nyilatkozatát, miszerint a szerb alkotmány felfüggesztése után is megmaradtak a baráti viszonyok, sőt több még bensőbbekké váltak a mai szerb regime alatt, mint a milyenek azelőtt voltak, megerősitsék és bebizonyitsák. Innen van, ez a két oka a szerb király demonstrativ fogadtatásának Budapesten. Jegyezze meg ezt mindenki s ne ringassa magát csalódásban. — A „Magyar Hirlap" bejelentette, hogy a szerb kormány kivánatára Zimonytól Ujvidékig őrizni fogják azon vasuti vonalat, melyen Sándor magyar földre lép, a magyarországi szerbek netáni merénylete ellen. Meggyőződtünk Karlóczán és Ujvidéken, hogy csakugyan az egész policzia mozgósitva volt, s a csendőrök is talpon voltak teljesen felfegyverkezve. A perronra senkit sem bocsátottak két-három hivatalos személyen kivül, s a szerb királyt nem is lehetett látni. Sándor király szerencsésen átutazott, s nem látott sehol ellenséget, de baráti lelkesült arczot sem. Ha a szerb alkotmány felfüggesztése után a magyarországi szerbek nem is tanusitják a korábbi szeretetet a szerb király irányában, tőlük félni nincs oka neki; az itteni szerbek nem hivatvák Szerbia jövője fölött dönteni és határozni, ha mindjárt a legnagyobb figyelemmel dicsérik is a Szerbiában történő dolgokat. Az a szellem, mely nem veszett ki ötszáz éves rabság alatt s mely a szerbnek uj szabad térhelyet teremtett, megmenti a szerbet a mostani bajból is; a történelem pedig megbélyegzi és megbünteti azokat, a kik Szerbia sok bajának okozói voltak!

Értesités. Az 1896-iki ezredéves országos kiállitás besztercebányai kerületi bizottsága ezennel értesiti mindazokat, a kik a kiállitáson részt venni óhajtanak, hogy ebbeli szándékukat vagy az illető helyi bizottságnál, vagy pedig egyenesen a besztercebányai kerületi bizottságnál, „kiállitási ügyben portómentes" megjegyzéssel ellátott levélben haladéktalanul jelentsék ki, honnan a szükséges bejelentési ivekkel haladéktalanul ellátva lesznek.

A bejelentési határidő csak a f. év deczember hó végéig tart, s későbbi bejelentések csak kivételes esetben fognak tekintetbe vétetni.

Közhirré teszi továbbá a bizottság azt is, hogy szegény, de törekvő és ügyes iparosok egy e czélra szolgáló alapból segélyt is nyerhetnek, ha bejelentési ivek beküldésével egyidejüleg benyujtandó bélyegtelen folyamodványban, mely a folyamodó szegénységi bizonyitványával felszerelendő, ez iránt a kerületi bizottsághoz folyamodnak.

Besztercebányán, 1894. október hó 15-én.

Besztercebányai kerületi bizottság.

Hirek és különfélék.

Személyi hir. Alispánunk Scitovszky János dr egy havi szabadságideje után november 1-én foglalja el hivatalát, mikor is családjával együtt körünkbe érkezik.

Kinevezés. A nm. vallás- és közokt. minister Novák Margitot a b.-gyarmati polgári leányiskola segédtanitónőjévé nevezte ki.

---

távozott. Balassa Simon pedig rendelkezett és még azon nap délután elindult hazulról, nejével sem közölve, hogy hová viszi a lányt.

Végtelen megható volt az a búcsuzás, midőn az anya leánya nyakába borult, csókokkal halmozá el s kérte, mondjon le szerelméről. A leány könyes szemekkel viszonzá a forró anyai csókokat s csak annyit felelt:

— Nem, nem tudok lemondani, inkább meg fogok halni; de nélküle nem élhetek.

Balassa Simon ezalatt leányát egy nagy fedeles hintóba tuszkolá s két csatlóssal egyetemben útnak indultak a nélkül, hogy szólt volna bárkinek is, hová mennek.

A szilnyai vadászat alkalmával észrevettük, hogy volt Szidónnak egy, megbizható, Marczi nevü lovásza, kire e pillanatban is gondolt. Szidón közvetlen az előtt ügyesen módot talált, hogy lovászának egy levélkét a kezébe csúsztasson azon szigoru utasitással, hogy a levelet lóhalálba Bozókra, Fánchy Pálnak vigye.

Marczi Szidóniának legszivesebben engedelmeskedve, egyszerre indult útnak uraval, de a kerülő, rendes utat mellőzve, ő egyenes irányban, hegyen völgyön keresztül haladt s két óra mulva már Bozókon volt, a levelet éppen a vár előtt sétáló Fánchynak adván át.

Fánchy Jeremiás urral beszélgetett, midőn a lovász oda érkezett. Azonnal elolvasta a levelet, mely igen rövid volt:

„Kedves Bátyám Uram! Ügyünk rossz fordulatot vett. Atyám házasságunkat ellenzi. Hogy ezt megakadályozza, mai napon zárdába visz — nem tudom hová — de bárhol leszek, nem szünöm szeretni. Kedves bátyám ügyességétől függ megtudni, hol leszek, mert atyám bizonynyal intézkedni fog, hogy börtönömből kegyelmedet ne tudósithassam. Isten önnel! Legyen oly erős mint én, bizzék szerelmemben, mint én bizom a kegyelmedében. Még egyszer Isten önnel!

Szivből szerető jegyese:

Szidon."

Ő Eminencziája a bibornok herczegprimás Wagner Istvánnak a „Drégelyi Emlék" czimü füzetke neki ajánlásáért irodája utján köszönetét nyilvánitotta s a kiadási költségekhez járult. A „Drégelyi Emlék" és Kosztka Mihály érdemdús tanfelügyelőnek ugyancsak Wagner ur által irt Élet- és jellemrajzáról a magyar történelmi társulat folyóirata a „Századok" is elismerőleg nyilatkozik.

Kékkővára ékes lakói. Olvastunk arról az országraszóló fényes esküvőről, mely gróf Károlyi István és neje szül. Csekonics Margit grófnő leányát Melinda comtesset egyesitette gr. Károlyi Tibor és neje szül. Degenfeld-Schomburg Emma grófnő fiával Károlyi Gyula gróffal. Az egyetemi templomban véghez ment nagy fényü szertartást követő villásreggeli után az ifjú házaspár a mézes hetek élvezése végett Nógrádvármegyébe, Kékkővárába utazott, mely gyönyörü várat, mint tudjuk, a vőlegény szülei gr. Károlyi Tibor és neje a mult év elején vették meg néh. Forgách Antal gróf birtokutódjaitól. Mi már akkor kifejeztük örömünket, hogy e párját ritkító várkastély a hozzátartozó birtokokkal együtt ismét oly kitünő magyar főuri kézbe jutott, aki bizonyára mindent el fog követni, hogy a Balassák ősi hires fészke, mely török kézen is volt, modern szellemben legyen ismét hires. A kastély szépészeti mozzanatain kivül, emelkedni fog ott kétségkivül a mezei gazdaság, a mezőgazdasági ipar, ugy lehet a nagy ipar is. Kedvező jelnek kell tehát tekintenünk, hogy most az uj házaspár is, a családnak az ország minden vidékén birt szebbnél-szebb kastély közül éppen a nógrádi Kékkő várát választotta ki séjours-jául. Isten hozta őket szerencsésen körünkbe!

Az aszód—balassa-gyarmat losonczi vasút engedélyesének személyváltozásáról lapunk október 14-iki számában röviden már megemlékeztünk, hozzáfüzvén e változáshoz abbeli aggodalmainkat, vajjon az eddigi engedélyesekkel szemben elvállalt kötelezettségeket az illetők az uj ismeretlen engedélyessel szemben is fentarthatják-e? Azóta a „Losoncz és Vidéke" hasábjain Rózsa Károly szakértő tollából, Budapestről keltezve, egy emlékiratot volt alkalmunk olvasni, mely — az iró jó losonczi lévén, tehát mindenekelőtt Losoncz érdekeit tartván szem előtt oda concludál, hogy szemben azon 40, azaz negyvenezer forintos subventióval, melyet Losoncz város közönsége az emlitett vasut korábbi engedélyeseinek „oly feltétel alatt" szavazott meg, ha a vasut f. 1894-ik évben kiépül, — miután pedig erről most már az idény előhaladása, stb. folytán egyáltalában szó sem lehet, Rózsa K. ur Losoncz város polgármesteréhez intézett emlékiratában arra iparkodik Losoncz r. t. város közönségét sarkalni, hogy „ha a balassa-gyarmat—losonczi vasut támogatására vonatkozó határozatnak a folyó éven tulra való megujitása szóba kerülne, s igy a kérdés aktuálissá válnék, — Losoncz közönsége oda hasson, hogy a balassa-gyarmat—losonczi, „stratégiai szempontból is fontos vonalra" a város anyagi hozzájárulása a következő feltételekhez köttessék: 1. hogy viszont az állam állitsa vissza a m. kir. államvasutak losonczi üzletvezetőségét; továbbá 2. a b.-gyarmat—losonczi vonalról a m. kir. államvasutak fővonalára s viszont mozgó forgalom Losonczot el ne kerülje; végül 3. hogy a vasut épitése egy év alatt tényleg megkezdessék. Midőn Rózsa K. urnak Losoncz város érdekében kifejtett eme gondosságát a megérdemlett dicsérettel registráljuk, s Losoncz város további magatartása elé fokozott kiváncsisággal tekintünk, — egyszersmind időszerünek látjuk felvetni azt a kérdést: vajjon „Balassa-Gyarmat város érdekében az intéző körök mit fognak cselekedni"; mert az sem megvetendő sommácska: a 90, azaz „kilenczvenezer" forint, amennyivel t. i. vármegyénk székhelye hozzájárulni magát kötelezé az aszód—b.-gyarmati vonal kiépitéséhez, szemben a korábbi engedélyesekkel.

A Behring-féle dyphteritis elleni serum, a vegytan és orvosi tudomány legujabb vivmánya, már nálunk is kapható Cserrenyák György gyógyszertárában, kinek, daczára a rendkivüli nehézségeknek, sikerült néhány üveggel beszereznie. Ugyanott kapható a hozzá való Koch-féle fecskendő is. A kisérletezés legközelebbi alkalommal már megtörténik, és igy városunk e tekintetben az elsők között foglal helyet. Igen üdvös volna azonban, hogy a nemesszivü hölgyek e czélra gyüjtést eszközölnének, hogy szükség esetén a szegényebb sorsuak e most még igen drága gyógyszerhez ingyen jussanak. Különben, mint tudjuk, a gyüjtést már Vannay Ignácz ur volt szives megindítani, mely czélból a takarékpénztár igazgatósága tagjaihoz gyüjtő iveket küldött ki, de, tudomásunkra esett az is, hogy a vör. ker.-egylet nógrádmegyei választmánya, azon fontos közegészségi ügyet vagyoni viszonyaihoz képest pénzbeli segélylyel támogatni fogja.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minister ez évi szept. hó 4-én kelt 1801. számu rendelete szerint, tekintettel arra, hogy évenként igen sok tartalékos tiszt mentetett fel a fegyvergyakorlatok alól, felmentések csak a legsürgősebb szükség esetén fognak adatni.

Önkéntes lemondás. A balassa-gyarmati ügyvédi kamara közzé teszi, hogy Farkas Károly losonczi ügyvélet önkéntes lemondása következtében ügyvédi névjegyzékéből törölte, s hogy ügygondnok kirendelésének szüksége fenn nem forgott.

A zendi Höpner Gyula által multkori számunkban tett kérelmemre nézve tudatjuk, hogy az illető grációzó hölgyek arczképeiket 3 példányban alkalmi emléksorok kiséretében Fancsikára (Biharm.), u. p. Elesd küldjék. A Kossuth fiuknak általa szerkesztendő „Emlék-Album" becsét emeli azon körülmény is, mint zendi Höpner Gyula ur irja, hogy Jókai, Mikszáth, s több jeles iróink, valamint Blaháné, Küri Klára, Kopácsy Juliska, Komáromy Mariska, Hentaller-Pauli Mariska, Szerémy Gizella s több müvésznők és müvészek arczképei sajátkezü emlék-sorok kiséretében lesznek benne megörökitve. — Z. H. Gy. ur legujabb vállalata mindenesetre megszivlelendő.

Halálozás. Plachy Sámuel losonczi ev. lelkész okt. hó 25-én hosszas sulyos betegség és szenvedés után 73 éves korában jobblétre szenderült. — Sárközy Dénesné, volt ebeczki birtokos neje, e hó 22-én 68 éves korában elhunyt s B.-Gyarmaton október 24-én temettetett el. — Vidéki Adolf, losonczi gőzmalmi üzletvezető, 48-as honvédfőhadnagy szélhüdés következtében elhalálozott.

Kölcsönös áthelyezés. Novák Károly, losonczi kir. járásbirósági albiró és Moravcsik János, malaczkai kir. járásbirósági albiró kölcsönösen áthelyeztettek az igazságügyi minister által.

Sertésorbáncz. Pilis, Salgótarján, Megyer, Sziklabánya, Patak és Kis-Terenne községekre nézve a sertésorbáncz megszüntnek mondatott ki az alispán által.

Tanügy. A „Nógrádvármegyei Tanitótestület" losonczi köre Biskup Lajos elnöklete alatt őszi rendes közgyülését Losonczon, október hó 29-én, reggel 9 órakor a tanitóképző intézetben fogja tartani. A paedagogiai tárgyak közül kiemelhetjük, hogy a közgyülés folyamán Zelenka János, áll. tanitók. gyakorló isk. tanitó a „t" betü ismertetéséről fog tartani előadást.

Nógrádvármegye törvényhatósági közutainak 1895/6. évi épitési, kezelési és fentartási kiadásairól, másrészt az érintett kiadások fedezésére szükséges bevételekről készitett s a vármegye közigazgatási bizottságának f. évi október 1-én 2019. kb. szám alatt kelt határozatával megállapitott költségelőirányzata, az 1890. évi I. t.-cz. 22. §-ának rendelkezéséhez képest, 15 napi időtartamra, vagyis folyó évi október 20-ik napjától kezdve november 5-ik napjáig terjedőleg az alispáni hivatal iktató helyiségében a hivatalos ügykődési órák alatt közszemlére kitétetnek.

A petróleum-motorok érdekében figyelmezteti a belügyminister a községi elöljáróságok kellő felvilágositása végett a törvényhatóságot, hogy a petróleum-motorok, minthogy szikrát nem hánynak, mikent a locomobilek, nem tekinthetők tüzveszélyes motoroknak és igy esekre azon szabályrendeletek hatálya, melyek a locomobilokra nézve fennállanak, nem terjeszthető ki.

Pályázatok. A b.-gyarmati m. kir. pénzügyigazgatóság kataszteri irattári irodatiszti állásra hirdet pályázatot. Kérvények november hó 3-ig emlitett igazgatósághoz nyujtandók be. — Ugyanezen pénzügyigazgatóság egy, kerületében betöltendő pénzügyőri szemlészi állásra is hirdet pályázatot. Ezen utóbbi állásra a kérvények november hó 6-ig küldendők be a pályázatot hirdető igazgatósághoz.

Pályázat. A Felső-nógrádmegyei Magyar Közművelődési Egyesület, Nógrádvármegye felső vidékén működő azon népiskolai tanitók közt, kik hitelesen bizonyitják, hogy a vezetésükre bizott népiskolákban a magyar nyelv tanitása s tanitványaiknak magyar hazafias szellemben való nevelése tekintetében valóságos és viszonylag legtöbb sikert értek el, jutalomdijakat tüz ki, és pedig két 50 frtos, két 30 frtos, két 25 frtos jutalomdijat. Felhivatnak tehát azon tanitó urak, kik hazafias nevelői s tanitói müködésükkel e jutalomdijakra érdemeket szereztek, hogy illetékes egyházi és iskolai hatóságuktól kikérendő bizonyitványokkal kellően felszerelt pályázati kérvényeiket a fent czimzett egyesület titkárához, Ambrus Mórhoz Losonczra 1895. évi márczius hó 1-ig bezárólag küldjék be.

„A magyar nemzet története." Magyarország fennállásának ezredéves ünnepéhez méltóan készül hozzájárulni a budapesti Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) cs. és kir. udvari könyvkereskedő czég is, mely arra tökélte el magát, hogy hazánk történetéről egy fényes diszmüvet bocsát közre. Mindenki ismeri Szalay Józsefnek, a korán elhalt történetirónak négy kötetes „Magyar nemzet történetét", e magas tudományos szinvonalon álló remekművet, melynek előadása valódi mintája lehet a müvelt nagy közönség számára való irásmódnak. Szalay munkája, melyet a tud. Akadémia méltán koszoruzott meg a Szilágyi István-féle nagy dijjal, annak idején oly lelkes fogadtatásra talált, hogy pár év alatt az egész kiadás elfogyott. E könyvet uj, javitott és bővitett kiadásban ismét hozzáférhetővé tenni a nagy közönségnek: ez az, a mibe a Wodianer czég belefogott. Egyrészt pótoltatta mindama részeket, melyek az első kiadásban nem Szalay tollából valók voltak, másfelől átnézette az egész müvet, hogy a legujabb történeti kutatások egyetlen fontosabb adata se maradjon benne felhasználatlanul. A szerkesztés munkáját fiatal történetiróink egyik legjelesbikére, dr. Baróti Lajosra bizta a czég, s ugyancsak e ügyel fel a könyv illusztrativ diszére is, mely gazdagság dolgában még a hasonló külföldi munkákat is messze felül fogja mulni. Közel hatszáz ábrázolat fogja a szöveget magyarázni: történelmünk nevezetes szereplőinek egykori metszetekről készült hü arczképei, az eseményeket feltüntető egykori rajzok, hazai művészeink történeti festményeinek részben szines reprodukcziói, az események szinhelyeinek képei, pecsétek, pénzek, műemlékek rajzai stb., melyeket a szerkesztő nagy szorgalommal szedett össze a magyar és a külföldi levéltárakból, muzeumokból stb. Mind ez illusztracziók a technika legujabb vivmányai felhasználásával fognak készülni, ugy, hogy művészi becsük is lesz. Szalay történetének ez uj kiadása ily formán számot tarthat arra, hogy megjelenjen minden magyar ember könyves polczán, minden iskolai és népkönyvtárban. Hogy ez lehetővé tétessék, a czég olyan füzetekben bocsátja közre a munkát: egy-egy füzet ára 30 kr. lesz; előfizetés utján, bérmentes küldéssel ¼ évre (6 füzet) 1·80 kr., ½ évre (12 füzet) 3·60 kr., egész évre (24 füzet) 7·20 kr., egy füzet ára 30 kr. A kiadóhivatal bárkinek, a ki egy levelező lapon hozzája fordul, ingyen és bérmentve küldi meg a diszesen kiállitott és gazdagon illusztrált prospektust. Minden 5 előfizetőt vagy megrendelőt gyüjtőnek 1 tiszteletpéldánynyal szolgál a kiadóhivatal. A megrendelések igy czimzendők: Lampel Róbert (Wodianer F. és fiai) cs. és kir. udv. könyvkereskedése, Budapest, Andrássy-ut 21.

Felelős szerkesztő: **Horváth Danó.**
Főmunkatárs: **Reményi Károly.**

Ungar Jolán kisasszonynyal B.-Gyarmaton, 1894. évi október hó 31-én, délután 3 órakor tartandó esküvőmre 1 megrendelőimet van szerencsém ez uton tisztelettel meghivni.

B.-Gyarmat, 1894. október havában.

Gansel Sándor.

SCHÖNFELD MIKSA,

kárp. és aszt. bútorraktára B.-Gyarmat.

a KOSSUTH-utczában.

Ajánlja dúsan fölszerelt, jutányos árú raktárát szilárd anyagból készített, modern izlésű, különf. fa-, vas- és kárpitosbútorokban úgy egyenként, mint szalónok, szobák, vendéglők és egyleti helyiségek teljes berendezésére nézve. Dús választék olajnyomatú és üvegre festett, kitünő kivitelű, tetszetős fali táj- és egyéb ábrázatú képekben, fa- és aranyozott keretű tükrökben.

Van szerencsém továbbá a nagyérdemű közönséget értesiteni, hogy asztalos-üzletemet

esztergályozó-műhelylyel

bővitettem meg; azt akként rendeztem be és oly munkaerővel láttam el, hogy az ezen szakba vágó megrendeléseknek a legfokozottabb mértékben is pontosan jutányos árak mellett képes vagyok eleget tenni.

Gyermekkocsik, nemkülönben mindennemű és méretű koporsók nagyválasztékú raktára.

Vidéki megrendelések pontosan és lehetőleg gyorsan teljesittetnek.

Egy jó házból való fiu asztalos tanonczul azonnal felvétetik.

Első Tokaji Cognac-Gyár, mely csak Tokajban létezik,

állami kedvezménynyel kitüntetve.

A magyar királyi kereskedelmi ministerium felügyelete alatt.

ARANY ÉRMEK: Páris, Bordeaux, Brüssel, Haaga, London, Berlin, Chicago.

1894. évi bécsi nemzetközi kiállitáson díszoklevél, mint legmagasabb kitüntetés.

ÓVAKODJUNK ÉRTÉKTELEN UTÁNZÁSOKTÓL.

Valódi tokaji cognac Tokajból

csakis ezen, Tokaj város czimerével valódi borkivonat.

Kapható: **Cservenyák** György és **Kanitz** Ödön urak gyógytárában, **Hummer** Mihály urnál, **Barth** Lipót és **Fia** uraknál («Balassa»-szálló), továbbá minden nagyobb füszer- és csemege-üzletben.

Hirdetmény.

A b.-gyarmati takarékpénztár igazgatósága ezennel közhirré teszi, miszerint a b.-gyarmati takarékpénztárnál zálogba tett s 1894. évi szeptember hó 1-ig lejárt s ez időn túl sem meg nem hosszabbitott, sem ki nem váltott értékpapirok, arany, ezüst és egyéb értéktárgyak részint a folyó 1894. évi november hó 12-én d.-u. 2 órakor az intézet hivatalos helyiségében tartandó nyilvános árverésen fognak eladatni, részint ez időn túl tőzsdeszerüleg beváltatnak.

Megjegyeztetik, hogy a folyó 1894. évi november hó 1-ig a meghosszabbitások árverési költség szedése nélkül eszközöltetnek, ezentul azonban az árverés napjáig a kölcsönösszeg 2%-a fog árverési költség czimén szedetni.

Az eladandó tárgyak könyv- s lapszámai:

IV. 167. 301, 333, 335, 356, 398.

V. 18, 20, 21, 41, 134, 178, 181, 200, 249, 262, 270, 298, 311, 348, 352, 403, 425, 426, 453.

VI. 1, 3, 8, 14, 17, 18, 20, 22, 25, 30, 32, 38, 39, 41, 45, 52, 55, 56, 58, 60, 63, 67, 68, 69, 70, 71, 79, 82, 86, 89, 94, 95, 99, 111, 115, 116, 120, 123, 129, 154, 156, 172, 174, 175, 179, 188, 190, 191, 192, 194, 205, 211, 215, 217, 219, 227, 230, 237, 238, 240, 242, 251, 252, 258, 260, 272, 274, 276, 280, 282, 285, 286, 287, 292, 304, 312, 315, 316, 322, 324, 327, 329, 333, 335, 338, 344, 346, 348, 349, 352, 367, 368, 369, 380, 392, 396, 397. 399.

VII. 4, 6, 12, 25, 28, 37, 39.

III. 58, 63, 65, 86, 87, 142, 161, 165, 168, 175, 190, 193, 194, 199, 201, 212, 214, 216, 219, 220, 235, 242, 244, 247, 250, 251, 260, 262, 271, 286, 287, 290, 291, 295, 298, 300, 301, 306, 307, 309, 311, 315, 320, 322, 327, 332, 339, 353, 356, 358, 359, 364, 372, 378.

ÖZV. KÉK LÁSZLÓNÉ KÖNYVNYOMDÁJÁBAN

BALASSA-GYARMATON

MINDENNEMŰ, A NYOMDÁSZAT KÖRÉBE TARTOZÓ MEGRENDELÉSEK: MŰVEK, FÜZETEK, KŐPIRATOK, ÜZLETI KIMUTATÁSOK, ÁRJEGYZÉKEK, ÜZLETI KÖNYVEK, SZÁMLÁK, ÁRJEGYZÉKEK, ÉTLAPOK, KÖRLEVELEK, ÉRTESITÉSEK, FALRAGASZOK, MENYEGZŐI ÉS BÁLI MEGHIVÓK, GYÁSZJELENTÉSEK, BÁRMILY NAGYSÁGÚ TÁBLÁZATOK, ÜZLETI LEVÉLPAPIR ÉS BORITÉKOK, NÉV- ÉS ÜZLETI CZIMJEGYEK STB.

Lehetőleg rövid idő alatt, tisztán, hibátlanul és jutányos árak mellett készittetnek!

Körjegyzőségek által használatban lévő községi, háztartási, számviteli, és magánnyomtatványok, valamint a tanfelügyelőséghez időnként benyujtandó különféle tanügyi rovatos ivek nagy raktára.

SIR-GYERTYÁK

1 csomagban 30, 24, 16 és 12 drb. Éjjeli mécs-gyertyák 1 csomagban 10 drb melyek sirok kivilágitására sokkal czélszerűbbek, mint az üvegben töltött mécsek. Mindezek legolcsóbban beszerezhetők:

HUMMER MIHÁLY

füszerkereskedésében

BALASSA-GYARMAT, KOSSUTH-TÉR.

MAGYAR GAZDÁK LAPJA

a Földmivelési Érdekeink és Gyakorlati Mezőgazda egyesitett kiadása.

Heti gazdasági szaklap az agrár érdekeknek, a közgazdaság egyéb ágaival összhangban való képviselete- és fejlesztésére. Minden irányban teljesen független, legelőkelőbb magyar gazdák alapitása, minden politikai párt férfiait egyesiti.

Szerkeszti: herényi GOTHARD SÁNDOR. Szerkesztőség: Erzsébet-körút 15. szám.

Tessék mutatószámot kérni. — Október 7-én megjelenik.

Eladó vagy haszonbérbeadó:

Hontmegyében egy 256 magyar holdas tagositott birtok, mely áll: 220 hold jó talaju, könnyen megmunkálható szántóföld, 36 hold ipolyi rétből a szükséges gazdasági épületekkel. Nagyobb városi vasutállomás 10 perczynire. Czim: e lapok szerkesztőségénél.

Tőke nélkül naponta pénzt szerezhetnek

bármily állású egyének, kik mindennemű osztr.-magyar állami és magánsorsjegyek eladásával foglalkozni akarnak, havi részletfizetésre kedvező feltételek mellett, egy elismert budapesti szolid intézet részére.

Ajánlatok „U. A.“ jelige alatt intézendők

ECKSTEIN BERNÁT hirdetési irodájába

Fürdő-utcza 4. sz., a mikor prospektusok küldetnek.

Pántlikagiliszta fejestől

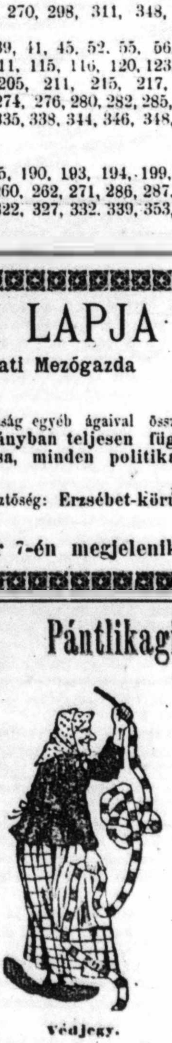

Védjegy.

6 percz alatt teljes biztonsággal a gyomorból feltétlenül kihajtatik a páfrány-tokocskák által Eredeti minőségben egyedül **csakis**

Schneider József

gyógyszerésznél kapható **Resiczán** (Délmagyarország).

E kitünő gyógyszer biztos hatásáért jót állunk. Életkor megadása szükséges; utánzástól törvényesen védve van.

Egy eredeti doboz ára:

3 forint 50 krajczár.

Postautánvét mellett az egész világon szétküldetik.

ZONGORA-

órákat óhajt adni lakásán, avagy családoknál egy elismert, kitünő zongora-játékos. Czime a kiadóhivatalban.

Tenyész-kanok eladása.

Alulirott gazdaságban okányi—kisjenői keresztezési hazai kondor fehérszőrű tenyészkanok 1½ évesektől 3 évesekig kiváló példányokban eladók. Értekezhetni a Strausz-féle gazdaságok intézőségénél Szécsényben. (Nógrádm.)

Nyomatott Özv. Kék Lászlónénál Balassa-Gyarmaton.